Energiakaupungit ry:n näkemykset hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköalan väliaikaista voittoveroa koskevasta lainsäädännöstä

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto 27.1.2023

Aku Aarva
toiminnanjohtaja
Energiakaupungit ry
+358 41 432 6510
aku.aarva@energiakaupungit.fi

Sisältö

Energiakaupungit haluaa lausunnossaan kiinnittää huomion erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- EU-asetuksen ja lakiesityksen välinen epäsuhta
- Lain epätarkka kohdistuminen ja veron tuottoprosentin laskenta
- Väliaikaisen voittoveron vaikutukset tuotantoon ja investointikykyyn
- Väliaikainen voittovero on tulonsiirto kuntaomistajilta valtiolle

EU-asetuksen ja lakiesityksen välinen epäsuhta

Väliaikaisen voittoveron taustalta löytyvä EU-asetus on ongelmallinen ja heikosti valmisteltu.

Jäsenmaat implementoivat EU-asetuksen eri tavoin tai jättävät sen huomiotta:

- Ruotsi: Tuottokatto ajalle 1.3-30.6.23. Arvio verokertymästä 25 miljoonaa euroa.
- Viro: Ei asetuksen mukaista tuottokattoa tai voittoveroa. Ylim. tulot kohdistetaan vihreän energiasiirtymän investointeihin.
- Suomi: Ylimääräinen voittovero tilikaudelle 2023, arvio verokertymästä 0,5-1,3 miljardia euroa.

Suomen arvioitu verokertymä esim. Ruotsiin verrattuna on monikymmenkertainen ja veroa kerätään EU-asetukseen ja naapurimaihin verrattuna tarpeettoman pitkään.

→ Suomen vetovoima uusiutuvan energian kv-investoinneista heikentyy rajun verotuksen tai sen pelon seurauksena.

→ Energiaa markkinoilta ostavien kaupunkienergiayhtiöiden investointikyky heikentyy ja investointinäkymät muuttuvat epävarmemmiksi.

Edellä mainittuun liittyen Energiakaupungit esittää:

- Sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaisen voittoveron rajaamista koskemaan vain EU-asetuksen määrittämää aikaväliä.
- Mikäli voittovero halutaan kuitenkin säätää kestoltaan esityksen mukaiseksi, voittoverosta energiatuottajille aiheutuva ylimääräinen kustannus tulee olla vaikutuksiltaan yhtenevä samalla markkinalla toimivien naapurimaiden kilpailijoiden kanssa (erit. Ruotsi).

Lain epätarkka kohdistuminen ja veron tuottoprosentin laskenta

Yhtiön oma pääoma on lähtökohtaisesti heikko mittari väliaikaisen voittoveron laskentaan.

Kaupunkienergiayhtiöillä oman pääoman muodostumiseen ja tuottoasteeseen vaikuttavat lukuisat tekijät:

- Yhtiöittämisajankohta ja sen yhteydessä annettu oman pääoman määrä
- Toimintahistoriassa tehty voitto / tappio
- Yhtiön yleinen pääomarakenne
- Kirjanpitotapojen eroavaisuudet (yhteistuotanto, omaisuuserien arvostukset jne.)
- Tuotantokapasiteetin ikärakenne ja tehdyt investoinnit

Oman pääoman tuottoasteen ja niin kutsuttujen ylimääräisten voittojen laskennan välillä ei ole selkeää yhteyttä.

Oman pääoman käyttö veron perustana johtaa sen epätasa-arvoiseen kohdistumiseen ja epäonnistuu tunnistamaan niin kutsutut energiakriisin aiheuttamat ylisuuret voitot.

Veron rakenne johtaa tilanteeseen, jossa korkeaa veroa maksetaan jo niin kutsutuista normaalivuosien tuotoista.

Edellä mainittuun liittyen Energiakaupungit esittää:

- Väliaikainen voittovero lasketaan koko pääoman (oma ja vieras) mukaan.
- Väliaikaisen voittoveron kriteerit määritellään siten, että ne kohdistuvat niin kutsuttuihin ylisuuriin voittoihin.

Väliaikaisen voittoveron vaikutukset tuotantoon ja investointikykyyn

Energia-alalla on tehtävä merkittävä määrä investointeja energiakriisin ylittämiseksi ja vihreän energiasiirtymän edistämiseksi.

Kaikki näitä investointeja vaarantavat tai lykkäävät väliaikaiset tai pysyvät toimet tai signaalit ovat haitallisia. Markkinoille ei tule antaa minkäänlaisia viitteitä lakiesityksen kaltaisten mekanismien lisäämisestä tai jatkamisesta.

- Energiakaupungit arvioi, että väliaikaisella voittoverotuksella on suoria vaikutuksia kaupunkienergiayhtiöiden lyhyen aikavälin investointeihin, joilla on merkitystä paitsi käynnissä olevan energiakriisin ylittämiseen myös vihreän energiasiirtymän toteutumiseen.
- Mikäli laki on voimassa korkeintaan vuoden 2023, jäävät vaikutukset kuitenkin rajallisiksi ja hallittaviksi.
- Energiakaupungit pitää kriittisen tärkeänä, että niin kutsuttuihin ylimääräisiin voittoihin kohdistuva vero jää todella väliaikaiseksi.

Edellä mainittuun liittyen Energiakaupungit esittää:

- Väliaikainen voittovero jää aidosti väliaikaiseksi eikä sen voimassaolon jatkamista tai pysyväksi muuttamista edistetä.

Väliaikainen voittovero on tulonsiirto kuntaomistajilta valtiolle

- **Väliaikainen voittovero on tarpeeton tulonsiirto kuntaomistajilta valtiolle.**
- Väliaikaisella voittoverolla arvioidaan kerättävän **0,5-1,3 miljardia euroa** valtion kassaan.
- Energiakaupunkien jäsenyhtiöt maksoivat osinkoina ja muina tuloutuksina kuntaomistajille yhteensä yli **105 miljoonaa euroa** vuonna 2021.
  - Voitot eivät valuneet veroparatiiseihin vaan jäivät hyödyttämään kuntalaisia joko osinkojen tai yhtiöiden energiajärjestelmiin ja –tuotantoon tekemien investointien kautta.
  - Kaupunkienergiayhtiöissä osingot ja muut tuloutukset vastaavat keskimäärin **0,5-1,5 prosenttiyksikköä kuntaveroasteeseen suhteutettuna** (ennen sote-uudistusta).
  - Vuoden alussa voimaan astuneen sote-uudistuksen jälkeen kaupunkienergiayhtiöiden omistajilleen maksamien osinkojen ja muiden tuloutusten suhteellinen osuus on kasvanut huomattavasti.

Energiakaupungit ihmettelee, miten voittovero on parannus vallitsevaan nykytilaan?

- Kaupunkienergiayhtiöissä mahdollisesti kertyvä niin kutsuttu ylimääräinen tuotto olisi perustellumpaa käyttää energiakriisin ylittämiseksi ja vihreän siirtymän edistämiseksi tarvittaviin investointeihin.
- Energiakaupungit alleviivaa, että kaikki sen edustamat kaupunkienergiayhtiöt eivät tällaisia voittoja kerrytä.